

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-2-114
Karar Sayısı : **10-20/260-96** (Soruşturma)
Karar Tarihi : 2.3.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN İsmail
Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat
ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Hakan Suat ÖLMEZ, Hüseyin ORMAN, Esmâ
GÜNDOĞDU

C. ŞİKAYET EDEN : - HDI Sigorta A.Ş. Kayseri Temsilcisi

20 Abdülkerim İNCİALAN
Kazak Mah., Gavremoğlu Cad., Nur Sok., Bayramoğlu
Sitesi İş Hanı, No: 7/8, K: 3, Melikgazi-Kayseri

- Yıldırım Isı Merkezi San. ve Tic. A.Ş.
Beyazıt Mah., Vatan Cad., No: 17/B, Selçuklu-Konya

- Sait KANTAR
Nalçacı Cad., Acentacılar St., D Blok, No:18, Selçuklu-
Konya

30 - Polatlı Güven Sigorta Acentesi Yetkilisi
Osman ÇELİKÖRS
Cumhuriyet Mah., Ankara Cad., Kazım Kavukçuoğlu İş
Hanı, No: 56, Polatlı-Ankara

D. HAKKINDA

SORUŞTURMA YAPILAN: - Tekhnelogos Yazılım Müh. Müş. ve Bilişim Hizm. San ve
Tic. Ltd. Şti.
Nuhkuyu Cad., Neşe Apt., No: 94, D:4, Altunizade,
Üsküdar-İstanbul

40 **E. DOSYA KONUSU:** Tekhnelogos Yazılım Müh. Müş. ve Bilişim Hizm. San. ve
Tic. Ltd. Şti.'nin doğal gaz tesisat yazılım programı ZetaCad'in proje tesliminde
kullanılan dijital gönderim/onay sistemi (DİPOS) uygulamasında dijital sigorta
poliçesi kesilmesini veya manuel poliçelerin faks yoluyla DİPOS'a
entegrasyonunu zorunlu tutmasının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında
Kanun kapsamında ihlal teşkil ettiğine ilişkin iddialar.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet sahiplerinin dilekçelerinde özetle, Tekhnelogos
Yazılım Müh. Müş. ve Bilişim Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin (Tekhnelogos), doğal

50 gaz tesisat firmalarına sunduğu yazılım programı ZetaCad'in proje tesliminde kullanılan dijital proje gönderim/online onay sistemi (DİPOS) uygulamasında, doğal gaz dijital proje gönderimi sistemine sigorta poliçelerinin DİPOS Faks yoluyla entegrasyonunu zorunlu tuttuğu, bu uygulamayla tesisat firmalarını kendi şirketi olan Üç Elma Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd. Şti. lehine olacak şekilde sistem üzerinden poliçe kestirilmesine yönlendirdiği, sonuç olarak sistemde olmayan sigorta acentelerinin rekabet açısından zarara uğradığı ve doğal gaz tesisat firmalarının seçeneklerinin kısıtlandığı iddia edilmektedir.

60 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 18.02.2008 tarih ve 1076 sayı, 12.05.2008 tarih ve 2928 sayı, 15.05.2008 tarih ve 3040 sayı ile giren ve sırasıyla Abdülkerim İNCİALAN, Yıldırım Isı Merkezi San. ve Tic. A.Ş ve Sait KANTAR tarafından yapılan şikâyetler üzerine hazırlanan 19.6.2008 2008-2-114/ İİ-08-ŞDK sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun 27.6.2008 tarih ve 08-41 sayılı toplantısında görüşülmüş ve konuya ilişkin olarak Tekhnelogos hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

- Tekhnelogos hakkında yapılan ve Daire Başkanlığının 24.7.2008 tarih ve 237 sayılı görevlendirme yazıları çerçevesinde yürütülen önaraştırma sürecinde Rekabet Kurumuna konuya ilişkin olarak iki şikâyet daha intikal etmiş ve söz konusu şikâyetler de 22.8.2008 tarih, 2008-2-114/ÖA-08-ŞDK sayılı önaraştırma raporunda değerlendirilmiştir.

70 - Ayrıca, bu süreçte Polatlı Güven Sigorta Acenteliği tarafından yapılan şikâyet 4. Daire Başkanlığı bünyesinde incelenmiş ve konuya ilişkin İlk İnceleme Raporu hazırlanmıştır. Söz konusu raporun 14.8.2008 tarihli ve 08-50 sayılı Kurul toplantısında görüşülmesi üzerine dosya konusunun 27.6.2008 tarih ve 08-41/560-M sayılı önaraştırma dosyası ile birleştirilmesine ve işlemlerin birlikte yürütülmesine karar verilmiştir

- Önaraştırma sürecinde EPDK'dan ve hâlihazırda faaliyet gösteren doğal gaz dağıtım firmalarından konuya ilişkin bilgi ve belge talep edilmiş, doğal gaz dağıtım firmaları tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 11.8.2008 ve 21.8.2008 tarihleri arasında ve EPDK'dan istenen bilgi ve belgeler 19.8.2008 tarihinde Kurum'a giriş yapmıştır.

80 - Önaraştırma kapsamında Tekhnelogos'ta yapılan inceleme ve görüşme sonrasında şirket tarafından Kuruma 7.8.2008 tarih ve 5154 sayı, 13.8.2008 tarih ve 5331 sayı, 22.8.2008 tarih ve 5546 sayı ile giriş yapan yazılarla bazı ek bilgi ve belgeler gönderilmiştir.

- Önaraştırma süreci sonunda hazırlanan 22.8.2008 tarih ve 2008-2-114/ÖA-08-ŞDK sayılı Önaraştırma Raporu 11.9.2008 tarihinde Kurul tarafından görüşülerek karara bağlanmıştır.

90 - 08-52/791-320 sayılı Kurul kararında, Tekhnelogos'un doğal gaz tesisat firmalarına sunduğu yazılım programı ZetaCad'in proje tesliminde kullanılan dijital gönderim/onay sistemi uygulamasında, dijital sigorta poliçesi düzenlenmesini zorunlu tuttuğu iddiası 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenmiş ve soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, Tekhnelogos'a dijital proje onay sisteminde dijital sigorta poliçesi düzenlenmesinin zorunlu tutulması uygulamasına son vermesi, 30 gün içinde gerekli değişiklikleri yaparak Kuruma tevsik etmesi, aksi takdirde hakkında 4054 sayılı

Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı hususunda görüş yazısı gönderilmesine karar verilmiştir.

- Söz konusu Kurul kararının 22.9.2008 tarih ve 3478 sayılı Başkanlık yazısı ile Tekhnelogos'a tebliğ edilmesi sonrasında Kurum kayıtlarına 4.11.2008 tarih, 7161 sayı ile intikal eden geri bildirimde Kurul kararında ve Başkanlık yazısında belirtilen gerekliliğin yerine getirildiği ifade edilmiş, DİPOS'ta dijital sigorta poliçesi düzenleme zorunluluğunun 19.11.2008 tarihinden itibaren kaldırıldığı, ayrıca "DİPOS faks sistemi" adı altında yeni bir sistemin uygulamaya konulduğu açıklamalarına yer verilmiştir. Ancak Kurum kayıtlarına 25.11.2008 tarih, 7767 sayı ile giren Çelikörs Sigorta Aracılık Hizmetleri adına Osman ÇELİKÖRS tarafından gönderilen şikâyet yazısında özetle; projenin online gönderilebilmesi için poliçenin de yaptırılarak Tekhnelogos'a faks yoluyla iletilmesine ilişkin bir zorunluluk getirildiği ve bu işlem için kontör ücreti alınması nedeniyle söz konusu DİPOS faks sisteminin etkisinin önceki sistemle aynı sonuçlar doğurduğu ileri sürülmüştür. Tekhnelogos tarafından getirilen yeni sistemin, dijital poliçe gönderilme zorunluluğuna dayanan eski sistemden farklılığının netleştirilmesi ve şikâyette belirtilen hususların açıklığa kavuşturulması amacıyla Tekhnelogos'tan 5.12.2008 tarih ve 5240 sayılı yazı ile bilgi talep edilmiş ayrıca bazı doğal gaz tesisat firmaları ve aralarında şikâyet sahibinin de bulunduğu sigorta acenteleri ile görüşmeler yapılmıştır. Tüm bu görüşmeleri ve Tekhnelogos'un 22.12.2008 tarih, 8268 sayılı cevabi yazısını değerlendiren 22.1.2009 tarih, 2008-2-114/BN-09-ŞDK sayılı Bilgi Notu ve eklerini Kurul gündemine intikal ettiren 23.1.2009 tarih, REK.0.06.00.00-110/14 sayılı Başkanlık önergesi, 4.2.2009 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış ve yeni getirilen DİPOS faks sisteminin 11.9.2008 tarih ve 08-52/791-320 sayılı kararda belirtilen gerekliliği karşılamadığına, DİPOS faks sistemi de dahil uygulanabilecek bütün sistemlerde dijital proje gönderim hizmetinden yararlanılabilmesi için poliçenin de sisteme entegre edilip gönderilmesi zorunluluğunun kaldırılması, bu iki hizmetin ayrı ayrı veya seçenekli bir şekilde verilebilmesinin mümkün hale getirilmesi konusunda adı geçen teşebbüse görüş yazısı gönderilmesi ve konu hakkında dağıtım firmalarının bilgilendirilmesi hususlarında Başkanlığa yetki verilmesine 09-04/69-M sayı ile karar verilmiştir.

- Söz konusu karar neticesinde hazırlanan Başkanlık Yazısı 11.2.2009 tarih ve 537 sayı ile Tekhnelogos'a bildirilmiştir. Tekhnelogos tarafından firmalarının 08-52/791-320 sayılı Kurul kararlarını eksiksiz olarak yerine getirdiği, sigorta poliçesini zorunlu tutmaktan vazgeçtiği ve manuel olarak düzenlenen poliçelerin sisteme entegrasyonu için tamamen ücretsiz olarak firmaların hizmetine sunulan "DİPOS Faks Sistemi" uygulamasına geçildiğine ilişkin cevabi yazı 9.3.2009 tarih, 1784 ve 10.3.2009 tarih, 1800 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir.

- Çelikörs Sigorta Aracılık Hizmetleri adına Osman Çelikörs tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 6.4.2009 tarihinde, 2441 sayı ile intikal eden başvuruda ise, Telekom faks ücretinin manuel poliçe tanzimi işleminin maliyetini yükseltmesinden dolayı manuel poliçenin tercih edilmemesine yol açtığı iddia edilmiştir.

- Bu gelişmeler üzerine düzenlenen 13.4.2009 tarih, 2008-2-114/İİ-09-ŞDK sayılı Bilgi Notu, 14.4.2009 tarih, REK.0.06.00.00-110/94 sayılı Başkanlık önergesi ile 22.4.2009 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış ve bu toplantıda yapılan müzakereler çerçevesinde 24.4.2009 tarihinde raportörlerce Tekhnelogos firması yetkilileri ile görüşme yapılmış ve Tekhnelogos'un söz konusu uygulamalarına karşı Rekabet Kurulunun yaklaşımı ve talebi anılan firmaya aktarılmıştır.

- Bunun üzerine Tekhnelogos'un "Dijital Proje Onay Sisteminde (DİPOS) Düzenlenen Dijital Sigorta Poliçeleri" konulu yazısı 30.4.2009 tarih, 3066 sayı ile Kurumumuz kayıtlarına girmiştir.

150 - Söz konusu yazıda özetle; Rekabet Kurulunun kararını zedelemeyen ve dijital sistemin bütünlüğünü bozmadan uygulanması mümkün olan ve poliçelerin sisteme entegrasyonunun mail ya da DİPOS Faks Sistemi'nin Türk Telekom'dan temin edilecek ücretsiz bir faks hattı yoluyla sağlanarak tamamen ücretsiz hale getirilmesine dayanan bir sistem üzerinde Ar-Ge çalışması yaptıkları ifade edilmiştir. Polatlı Güven Sigorta Acenteliği adına Osman ÇELİKÖRS tarafından Kurumumuza gönderilen 4.5.2009 tarih, 3082 sayılı yazıda ise 6.4.2009 tarihli, 2441 sayılı şikayet dilekçesinde belirtilen hususlar yinelenmiştir. Tekhnelogos'un doğal gaz dijital proje gönderimi sistemine sigorta poliçelerinin entegrasyonunu zorunlu tutmaması yönünde Kurul tarafından alınan 11.9.2008 tarih, 08-52/791-320 sayılı ve 4.2.2009 tarih, 09-04/69-M sayılı kararlara yönelik, Rekabet Kurulunun 13.5.2009 tarihli toplantısında 7.5.2009 tarih ve 2008-2-114/BN-09-ŞDK sayılı Bilgi Notu görüşülmüş, dijital proje gönderebilmek için doğal gaz sigorta poliçelerinin dijital sistem üzerinden gönderilmesi yönündeki zorunluluğun Kurul kararlarının aksine devam ettiği ve 160 Tekhnelogos'un yukarıda yer verilen Kurul kararı ile görüş yazılarına tam olarak uymadığı görüldüğünden, 09-22/458-M sayılı Rekabet Kurulu kararı ile Tekhnelogos'un bahse konu uygulamalarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla Tekhnelogos hakkında aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.

- Soruşturma yürütülen Tekhnelogos'a, hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açıldığı kararı, ileri sürülen iddiaların türü ve niteliği hakkında gerekli bilgiler de verilmek suretiyle 28.5.2009 tarih ve 2197 sayılı yazı ile bildirilerek yazılı savunmasının 30 gün içerisinde gönderilmesi talep edilmiştir.

170 - Söz konusu soruşturma kararı 29.5.2009 tarihinde Tekhnelogos'a tebliğ edilmiştir. Tekhnelogos'un ilk yazılı savunması önce faks, sonra posta yoluyla gönderilmiş ve Kurum kayıtlarına sırasıyla 25.6.2009 tarih, 4391 sayı ve 29.6.2009 tarih, 4484 sayı ile girmiştir.

- Söz konusu savunma yazısı ve soruşturma kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler değerlendirilerek hazırlanan 3.11.2009 tarih ve SR/09-8 sayılı Soruşturma Raporu ve ekleri Kurul üyelerine sunulmuş ve 5.11.2009 tarihinde Tekhnelogos'a tebliğ edilmiştir. Kendilerine gönderilen Soruşturma Raporu üzerine Tekhnelogos'un ikinci yazılı savunması 3.12.2009 tarih ve 8570 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

180 - İkinci yazılı savunmanın Kuruma intikal etmesinin ardından Soruşturma Heyetinin hazırladığı 18.12.2009 tarihli Ek Yazılı Görüş, Kanun'un 45/2. maddesi uyarınca tüm Kurul Üyelerine ve 22.12.2009 tarihinde hakkında soruşturma yapılan teşebbüse tebliğ edilmiştir. Söz konusu teşebbüsün üçüncü yazılı savunmasının yasal süresi içinde Kuruma intikal etmesinin ardından, Kurul tarafından 2.3.2010 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmıştır.

- Rekabet Kurulu, 2.3.2010 tarihinde 10-20/260-96 sayı ile nihai kararını vermiş, söz konusu karar 11.3.2010 tarihinde ilgililere tefhim edilmiştir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Soruşturma Raporu ve Ek Görüş'te; hakkında soruşturma yürütülen Tekhnelogos Yazılım Müh. Müş. ve Bilişim Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal olarak nitelendirilebilecek şikayet

190 konusu davranışına son verdiği, dolayısıyla Rekabet Kurulu'nun 4.2.2009 tarihli ve 09-04/69-M sayılı Kurul kararının gereğini yerine getirdiği görüldüğünden, Tekhnelogos hakkında idari para cezası verilmesine gerek olmadığı sonucuna ulaşıldığı ifade edilmektedir.

I. İNCELEME, DEĞERLENDİRME VE HUKUKİ DAYANAK

I.1.Hakkında Soruşturma Yürütülen Taraf: Tekhnelogos Yazılım Müh. Müş. ve Bilişim Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Tekhnelogos)

200 Tekhnelogos 1999 yılında kurulan ve Türkiye'de faaliyet gösteren bir yazılım şirkettir. Şirketin faaliyet alanı; yazılım endüstrisine, görsel araçların geliştirilmesinde tekrar-kullanılabilir bileşenler sağlamak ve büyük organizasyonlar için otomasyon uygulamaları geliştirmektir. Şirketin söz konusu ürünleri; şikâyetlerde de adı geçen "ZetaCad" adıyla doğal gaz proje tasarım programı, "PowerCad" adıyla CAD geliştirme bileşeni, "RadiOs Intellicast" adıyla radyo otomasyon sistemi, "RoboNews" adıyla internet haber robotu ve "PowerDraw" adıyla 2B vektörel çizim programıdır. Söz konusu programların yanı sıra, Tekhnelogos yine şikâyet kapsamında incelenen dijital proje onaylama sistemi (DİPOS) adı altında dijital ortamda proje ve poliçe gönderimini olanaklı kılan bir sistem oluşturarak bu sistemin doğal gaz dağıtım ve tesisat firmalarına pazarlamasını yapmaktadır.

Tekhnelogos'un mevcut hissedarları Ahmet Selami Çalışkan (%50) ve Muhammet Ali Çalışkan'dır (%50).

210 Üç Elma Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd. Şti. (Üç Elma Sigorta) ise, sigortacılık konusunda ilgili mevzuat çerçevesinde sigorta aracılık hizmetlerinde bulunmak ve bu kapsamda sigorta şirketlerinin acenteliklerini yapmak amacıyla Tekhnelogos ortaklarından Ahmet Selami Çalışkan ile Muhammed Ali Çalışkan tarafından İstanbul'da 19.6.2006 tarihinde kurulmuştur. Tehnologos'ta yapılan inceleme ve görüşme sırasında şirket yetkilileri, kendilerinin sigorta şirketleri ile yaptıkları görüşmelerde DİPOS kapsamına poliçeyi de dahil etmeleri için sigortacılık mevzuatı gereğince bir sigorta acentesinin varlığının gerekli olduğu bilgisini aldıklarını, bu nedenle de kendilerinin Üç Elma Sigorta'yı kurduklarını ifade etmişlerdir. Halihazırda Üç Elma Sigorta, Işık Sigorta A.Ş., Fiba Sigorta A.Ş. ve Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketi'nin acenteliğini yapmakta olup tesisat firmalarının bu şirketlerin sigorta poliçelerini DİPOS sisteminde kendisi üzerinden kesmesine imkan tanımaktadır.

220 Üç Elma Sigorta, mevcut hissedarları olan Ahmet Selami Çalışkan (%50) ve Muhammet Ali Çalışkan (%50) tarafından kontrol edilmektedir.

Yukarıda yer verilen bilgilerden Tekhnelogos'un ve Üç Elma Sigorta'nın aynı gerçek kişilere ait olduğu anlaşıldığından bu iki şirketin uygulamalarının tek bir teşebbüs/ taraf eylemi olarak nitelendirilmesi gerekmektedir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. Sektörün İşleyişi

230 Doğal gaz tesisat firmaları, doğal gaz dağıtım firmalarının, doğal gaz hattını bina yakınına kadar getirmesinin ardından bina (ev/işyeri) içlerindeki doğal gaz tesisatını yapmaktadırlar. Doğal gaz dağıtım firmaları, EPDK tarafından düzenlenen ihaleler sonucunda belirli bir süre için yine aynı Kurum'dan lisans alarak faaliyetlerini yürütmektedir. EPDK'dan önaraştırma sürecinde alınan bilgiye göre, EPDK'dan bu konuda lisans almış 58 dağıtım firması bulunmakta ancak bunların 48'i aktif şekilde doğal gaz satışını yapmaktadır. Doğal gaz tesisat firmaları ise, dağıtım firmaları

240 tarafından kendilerine verilen yetki belgeleri (sertifika) çerçevesince faaliyetlerini sürdürmektedir. Tesisat firmaları söz konusu faaliyetlerini gerçekleştirirken doğal gaz tesisatına ilişkin proje çizimi yapmakta, bu projeleri dağıtım firmalarına sunmakta, dağıtım firmaları da söz konusu projeleri EPDK tarafından belirlenen standartlara ve kurallara göre onaylamaktadır.

250 Söz konusu projeler, tesisat firmaları tarafından elle ya da “Cad” tabanlı bilgisayar programları aracılığıyla çizilmektedir. Bu kapsamda, şikâyetlerde adı geçen ZetaCad programı, tesisat projelerinin doğal gaz dağıtım firmalarınca belirlenen kurallar çerçevesinde tasarımının, hesaplamalarının ve kontrolünün bilgisayar ortamında yapılmasına olanak tanıyan bir program olarak doğal gaz tesisat firmalarınca kullanılmaktadır. Söz konusu doğal gaz projeleri ZetaCad programı dışında, bilgisayar ortamında Autocad ya da bu alanda Tekhnelogos’un rakibi olan Prizma Mekanik Montaj Müh. İnş. San. Tic. A.Ş. (Prizma) tarafından yazılımı yapılan GaslineCad veya Gazbil İletişim Teknolojileri Ltd. Şti. (Gazbil)’in ürettiği EsCad gibi programlarla çizilebilmektedir. Ancak, ZetaCad ve GaslineCad gibi programlar, dağıtım firmalarının şartnamelerinde yazan koşullara göre projeleri çizim esnasında kontrol edebilmek gibi ek özellikleri sayesinde AutoCad gibi Cad tabanlı normal çizim programlarından farklılaşmakta ve doğrudan doğal gaz tesisat çizimine yönelik program özelliği taşımaktadır.

260 Tesisat firmaları doğal gaz projelerini çizdikten sonra bu projeleri yukarıda da belirtildiği gibi dağıtım firmalarına iletmektedir. Bu konuda kağıt baskı veya online gönderim/onay sistemi (projenin *online*-internet üzerinden gönderilmesi sistemi) kullanılmaktadır. Yapılan incelemelerde, dağıtım firmalarının online ya da elden teslim konusunda tesisat firmalarına bir zorunluluk getirmediği görülmüştür. Dijital gönderim/onay sisteminin kullanılması için dağıtım firması ile yazılım firması arasında bu sisteme yönelik sözleşme imzalanmış olması ve yazılım firmasının dağıtım firmasında sistemi kurmuş olması gerekmektedir. Tesisat firmaları, ilgili yazılım programını aldıktan sonra proje gönderimi başına yazılım firmasına bir bedel ödemektedir. Tekhnelogos firması tarafından bu kapsamda geliştirilen DİPOS (dijital proje gönderim sistemi)’ta ZetaCad ile çizilen projelerin gönderim ücreti, projenin boyutuna göre (...)-(....) TL arasında değişmektedir. Tesisat firmalarının ZetaCad ya da GaslineCad programının dahil olduğu web modülü aracılığıyla dijital onay sistemi kapsamında e-imza ile imzalayarak internet yoluyla proje gönderebilmelerinin yanı sıra, projeler bu programlarla çizilip kağıt baskı olarak da ıslak imzalı bir şekilde dağıtım firmalarına iletelebilmektedir.

270 Sonuç olarak, elle çizilen projelerin elden teslimi söz konusu iken, bilgisayar ortamında çizilen projelerin elden veya online teslimi mümkün olabilmekte, ancak, dijital/online teslim sürecinde dağıtım firmalarının anlaşma yaptığı yazılım firmasının programı üzerinden çizimi gerçekleştirmeleri ve onların dijital gönderim sistemini kullanmaları gerekmektedir.

280 Tesisat firmaları, ayrıca, söz konusu projelerini dağıtım firmalarına onaylatırken bazı ek evraklar hazırlamaktadır. Bunların arasında müşteri ile yapılmış sözleşme ve doğal gaz iç tesisat sigorta poliçesi de bulunmaktadır. Tesisat firmaları, tesisat aşamasında oluşabilecek zararlara karşı işlemlerini sigortalatmak ve buna ilişkin poliçe kestirmek zorundadır. Bu zorunluluk ve sigortaya yönelik diğer koşullar, EPDK’nın 21 Şubat 2006 tarihli ve 26087 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, 9 Şubat 2006 tarih ve 652 sayılı “doğal gaz iç tesisat onayı ve işletmeye alınması konusunda sertifika sahibi ile dağıtım şirketlerinin takip edeceği usul ve esaslara

290 *ilişkin*” aldığı kararın ilgili maddelerinde düzenlenmiştir. Doğal gaz sigorta poliçeleri sigorta şirketleri ve acenteleri tarafından elle kesilebilmekte ve tesisat firmaları bu poliçeleri dağıtım firmalarına elden teslim edebilmektedir. Söz konusu süreç yine EPDK tarafından çıkartılan ve 3/11/2002 tarihli ve 24925 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik kapsamında, “...İç tesisat ve/veya dönüşüm projesinin dağıtım şirketince onaylanmasından sonra iç tesisatı yapacak olan firma sözleşme kapsamındaki tüm yükümlülüklerini sigortalatır ve bununla ilgili belgeler dağıtım şirketine teslim edilmeden iç tesisatın yapımına başlanmaz.” şeklinde belirlenmiştir. Söz konusu yönetmelik maddesinden poliçelerin proje onaylandıktan sonra kestirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Uygulamada ise elden teslimlerde poliçelerin müşteri sözleşmeleri ve projelerle birlikte verildiği bilgisine erişilmiştir. Tekhnelogos’un geliştirdiği DİPOS’ta ise poliçeler, Üç Elma Sigorta aracılığıyla sisteme bütünleşen sigorta şirketleri adına dijital ortamda kestirilip dağıtım firmalarına projelerle birlikte online olarak gönderilebilmektedir. Dijital poliçelerin fiyatı sigorta şirketine göre değişmekle birlikte 6 TL civarındadır. Elden kesilen poliçelerin priminin ise yaklaşık 4-10 TL arasında değiştiği bilinmektedir. Öneri araştırma sürecinde elde edilen bilgilerde ve yapılan görüşmelerde, sigorta poliçelerinin dijital olması konusunda dağıtım firmalarının ya da EPDK’nın bir takdirinin/zorunluluğunun bulunmadığı anlaşılmıştır.

1.2.2. İlgili Ürün Pazarı

Dosya kapsamında ilgili ürün pazarlarına ilişkin değerlendirme, doğal gaz ve sigorta piyasasına ilişkin olmak üzere iki başlık altında yapılacaktır.

İlgili ürün pazarının öncelikle, tesisat firmalarının doğal gaz çizimi ve gönderimine ilişkin faaliyetine yönelik belirlenmesi gerekmektedir.

310 Sektörün işleyişine yönelik bilgilerde yer verildiği gibi, tesisat firmaları önce projeleri elle ya da bilgisayar ortamında çizmektedir. Daha sonra ise, çizimin bilgisayar ortamında yapılmış olması durumunda, tesisatçılar projenin ya çıktısını alarak dağıtım firmalarına elden teslim etmekte ya da dağıtım firmasına online gönderebilmektedir¹. Bu iki aşama göz önüne alındığında, her aşamada ayrı ürün ve hizmetlerin sunulduğu görülmektedir. Projenin çizilmesi aşamasında tesisatçı firmalar bilgisayar ortamında AutoCad, GazlineCad ve ZetaCad gibi programları kullanabilmektedir. Her ne kadar şikâyetlerde ilk bakışta Teknologos’un rekabet aleyhine olduğu iddia edilen uygulamalarının ZetaCad programından kaynaklandığı gibi bir görüntü oluşsa da şikâyet edilen hususun bu programın kullanılmasından kaynaklanmadığı, bu programı da kapsayacak şekilde geliştirilen ve çizimlerin online olarak gönderilmesine olanak tanıyan DİPOS’tan kaynaklandığı görülmektedir. Bu bakımdan, dosya kapsamında doğrudan doğal gaz yazılım programlarına ilişkin bir pazar tanımı yapılmasına gerek görülmemiş, ilgili ürün pazarının inceleme konusu faaliyetlerin ikinci aşamasına, bir başka deyişle, proje gönderimine yönelik tespit edilmesi gereği duyulmuştur.

Proje teslimlerinde halihazırda online gönderimin yanı sıra elden teslim imkanının varlığı da bilinmekle birlikte, bu iki yöntemin birbirine ne kadar ikame olduğunun da belirlenmesi gerekmektedir. Bu konuda, dağıtım firmalarından alınan bilgilere göre

¹ Tesisat firması, dağıtım firması ve tesisat firmasının kullandığı programın yazılımını yapan firma arasında, projelerin *online* gönderilmesine olanak tanıyan bir sistemin kurulmuş olması gerekmektedir.

hazırlanmış, 2006 ve 2008 Temmuz ayına kadar olan dönemde elden ve online proje teslimlerinin sayısını ve oranını gösterir tablodaki veriler değerlendirilecektir.

330 Tablo 1: Elden ve online proje teslimlerinin sayısı ve oranları

	2006		2007		2008	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
Elden Teslim	355502	66	265200	59	102500	36
Online Teslim	181063	34	185499	41	180179	64
(DİPOS teslim)*	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Toplam**	536535	100	450699	100	282679	100

* DİPOS'taki teslim oranları, toplam proje teslimine göre hesaplanmıştır.

** Toplam proje sayısı, elden ve online teslimi kapsamakta, DİPOS'taki teslimler online teslimin içinde sayılmaktadır.

Yukarıdaki tabloya göre, elden teslim edilen proje sayıları gittikçe düşen bir eğilim izlemektedirken, online teslim edilen projeler özellikle 2008 yılının ilk yedi ayında elden teslim edilen projelerin yaklaşık olarak iki katına ulaşmıştır. Bunun yanı sıra, ZetaCad programının kullanıldığı DİPOS aracılığıyla gönderilen projelerin sayısının 2008 yılında toplam projeler temel alındığında elden teslim edilen projeleri geride bıraktığı da görülmektedir.

340 Bu noktada, halihazırda aktif bir şekilde abonelik yapan dağıtım firmalarının birçoğunun, projelerin çok kısa bir zaman içerisinde onaylanabilmesi, kullanılan programların özelliğinden dolayı hata yapma ve projelerin geri çevrilme olasılığının oldukça azalması gibi avantajlardan dolayı kendilerinin bu yönde bir zorunluluk getirmese bile online proje teslimini tercih ettikleri; faaliyete başlayacak dağıtım firmalarının da beyanlarında elden teslimin yanı sıra online teslimlerin de kabul edileceği ifadelerinin yer aldığı belirtilmelidir. Dağıtım firmalarından gelen bilgilerde, sadece yaklaşık 8 dağıtım firmasının online sisteme dahil olmadığı ve sadece elden teslimi kabul ettikleri görülmektedir. Tesisat firmaları ise yapılan görüşmelerde, online sistemin kendilerine maliyet konusunda avantajlar getirdiği, projelerin onaylanmasının elden teslimlere göre oldukça kısa zamanda yapıldığı gibi hususlara değinmişlerdir.

Tüm bu tespitlerin yanı sıra, elden teslim ve online proje gönderimi arasındaki bir diğer farkı şu şekilde açıklamak mümkündür: Elden teslimi tek başına bir ürün ya da hizmet olarak nitelendirmek mümkün değil iken, proje gönderimi, online sistemin başlaması ile birlikte bir hizmet niteliğine dönüşmüş ve yazılım firmalarının uyguladığı bir bedel karşılığında tesisat firmalarınca uygulanmaya başlamıştır.

360 Tüm bu tespitler ışığında, pazarda her ne kadar elden teslimin de mümkün olduğu göz önüne alınsa da ilgili ürün pazarı **“doğal gaz tesisat projelerinin online gönderimi pazarı”** olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte belirlenen bu ilgili ürün pazarı, doğal gaz tesisat projelerinin dijital ortamda hazırlanması, online olarak gaz dağıtım firmalarına gönderilmesi ve onaylanmasına yönelik yazılım ve web modülleri ile gerekli teknolojik alt yapı hizmetlerinin sağlanması şeklinde anlaşılması gerekmektedir.

Ayrıca, bu noktada pazarın daha geniş olarak elden teslimleri de kapsayacak şekilde belirlendiği durumda bile, Tekhnelogos'un inceleme konusu DİPOS üzerinden verdiği hizmetin esas dayanak noktasının ZetaCad programı olduğu ve bu programın hâlihazırda tesisatçılar tarafından yaygın bir şekilde kullanılması sonucunda söz konusu dijital sistemin de toplamda yine oldukça yüksek bir paya sahip olduğu göz önüne alındığında bu husus, aşağıda yapılacak hâkim duruma ilişkin değerlendirilmeleri değiştirmeyecektir.

Bu bölümde ikinci başlık altında, Tekhnelogos'un uygulamalarının etkilediği iddia edilen sigortacılık sektörüne ilişkin bir pazar değerlendirmesi yapılması gerekmektedir. Bununla birlikte, söz konusu sektöre ilişkin net bir pazar tanımının yapılmasına da gerek olmayıp sadece Tekhnelogos'un inceleme konusu uygulamalarının bu sektörde ne derece etki doğurduğunu tespit etmek bakımından bu pazarın sınırlarının çizilmesi ve değerlendirmenin bu doğrultuda yapılması uygun olacaktır.

Bu konuda değinilmesi gereken ilk husus, birçok sigorta işlemi için de geçerli olduğu gibi sigorta şirketlerinin/acentelerinin faaliyetlerinin sadece doğal gaz tesisatı sigortalandırılması ile sınırlı olmadığıdır. Sigorta şirketleri, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 5. maddesi gereği, faaliyet göstermek istedikleri her bir sigortacılık branşı için Hazine Müsteşarlığı'ndan ruhsat almak zorundadır. Şirketler aldıkları ruhsat çerçevesinde, hayat (bireysel emeklilik gibi) ya da hayat dışı (kaza, yangın, deprem, inşaat vb.) sigortacılık alanında faaliyet gösterebilmektedir. Sigorta acenteleri de anılan Kanun'un 20. maddesine dayanılarak Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkartılan Sigorta Acenteliği Yönetmeliği'nde belirlenen şartlar çerçevesinde faaliyetlerini yürütmekte ve sigorta şirketleri ile aralarında akdettikleri sözleşme çerçevesinde bu sigorta şirketlerinin yapabildiği sigorta işlemlerini yapabilmektedir. Buna ek olarak, inceleme sürecinde elde edilen bilgilerde ve yapılan görüşmelerde bazı sigorta acentelerinin ağırlıklı olarak doğal gaz sigortası yaptığı, bazılarının ise söz konusu sigortanın primlerinin düşük olması gibi gerekçelerle faaliyetlerini bu yönde yoğunlaştırmadığı da görülmüştür. Bununla birlikte, her ne kadar Üç Elma Sigorta'nın sigorta şirketleri ile yaptığı sözleşmelerde, yangın, nakliyat, tarım, kaza alanlarında sigorta yapmakla yetkili olduğu hüküm altına alınmış olsa da şirket yetkililerinin verdiği bilgiler doğrultusunda söz konusu acenteliğin dijital poliçe kesmek amacıyla kurulduğu belirtilmiştir.

Sigortacılık sektörüne ilişkin, talep açısından bir değerlendirme yapılacak olursa, öncelikle tesisat firmalarının doğal gaz tesisatı yaparken, bu aşamada meydana gelebilecek kazalara ve oluşabilecek zararlara karşı sigorta yaptırmak ve sigorta acentelerine bu kapsamda iç tesisat sigorta poliçesi kestirerek bunları dağıtım firmalarına sunmak durumunda olmaları hususunun EPDK tarafından kendilerine bir zorunluluk olarak getirildiği yinelenmelidir. Bu bakımdan, tesisat firmaları faaliyetlerini gerçekleştirmek için söz konusu sigorta işlemini başka bir ürün ya da hizmetle ikame edememektedir. Söz konusu nedenlerle, her ne kadar, doğal gaz tesisatının sigortalanmasını, zorunlu hayat dışı sigortacılık faaliyetleri arasında saymak mümkünse de, söz konusu sigorta işleminin, sigorta şirketlerinin veya acentelerinin gerçekleştirdiği diğer sigorta işlemlerinden nitelik yönünden ayrıldığı da açık bir şekilde görülmektedir.

Tüm bu hususlar göz önüne alındığında, Tehknelogos'un şikâyet konusu uygulamaları sonucunda hem sigorta acenteleri hem de bu acentelerden hizmet alan tesisat firmalarının sigorta konusundaki seçeneklerinin ne şekilde etkilendiğini tespit

etmek bakımından pazarın en dar anlamda **“doğal gaz iç tesisatlarının sigortalanması”** şeklinde sınırlandırılabilir. Nitekim, söz konusu sınırlar dahilinde şikâyet konusu uygulamaların etkisinin kısıtlı kaldığı şeklinde yapılabilecek bir tespit, bu uygulamanın daha geniş bir pazarda da sorun oluşturmayacağı anlamına gelecektir.

I.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

420 Dosya bağlamında incelenen şikâyetlerde, Tekhnelogos’un geliştirmiş olduğu ürün olan DİPOS’ta doğal gaz sigorta poliçelerinin de zorunlu tutulmasından yerel sigorta acentelerinin mağdur olduğu ve tesisat firmalarının seçeneklerinin kısıtlandığı belirtilmektedir. Bu bağlamda, ilgili coğrafi pazar belirlenirken ilgili ürün pazarı kısmında tanımlanan *“doğal gaz tesisat projelerinin online gönderimi pazarı”* ve sigorta şirketlerinin/acentelerinin *“doğal gaz iç tesisatlarının sigortalanması”* faaliyetleri kıstas alınmıştır.

430 Tesisat firmalarının, konut veya işyeri için hazırlamış oldukları doğal gaz projelerini doğal gaz dağıtım firmalarına onaylatması gerekmektedir. Söz konusu onay işleminde uygulanacak prosedürde belirleyici rol doğal gaz dağıtım firmalarına ait olup, anılan firmalar hangi sistemi kullanıyorsa doğal gaz tesisatçıları da o sistem dahilinde projelerini dağıtım firmalarına onay amaçlı gönderebilmektedir. Mevcut sistemde doğal gaz dağıtım firmalarının çoğunluğu hem elden hem de dijital proje gönderim sistemini kullanmaktadır. Doğal gaz tesisatçıları, yetkilendirilme esaslı faaliyet göstermesi nedeniyle, yetkili buldukları bölgedeki dağıtım firmalarının prosedürüne uymak durumundadır. Bu bakımdan *“online doğal gaz tesisat projesi gönderim pazarı”*nda il/bölge bazında bir coğrafi pazar tanımlanması mümkünse de şikâyete konu ürün DİPOS’un Türkiye genelinde yaygın oluşu, söz konusu sistem dahilinde yerel tesisatçıların projelerini tek bir merkez (DİPOS) üzerinden doğal gaz dağıtım firmalarına gönderebiliyor olması ve bu nedenle DİPOS’un Türkiye geneline hitap etmesi gerekçeleriyle ilgili coğrafi pazarın dosya kapsamında *“Türkiye”* olarak tanımlanmıştır.

440 Sigortacılık sektörüne ilişkin bir değerlendirme yapmak gerekirse, daha önce de değinildiği gibi, doğal gaz hattının yetkili tesisat firmalarınca konuta veya işyerine döşenmesi esnasında oluşabilecek kazalara karşı EPDK mevzuatı söz konusu işlemin sigortalanmasını öngörmektedir. Söz konusu sigorta işleminin, bu konuda Hazine Müsteşarlığından ruhsat almış tüm sigorta şirketlerinin acenteleri tarafından yapılması mümkündür. Bu kapsamda, sigorta acentelerin çeşitliliği ve sigortacılık işlemi bünyesinde herhangi bir coğrafi sınırlama söz konusu olmasa da doğal gaz sigorta işlemlerinin meblağlarının (proje başı 4-15 TL) ve bu doğrultuda da sigorta komisyon gelirlerinin oldukça düşük olması (0,4-1,5 TL) nedeniyle doğal gaz sigorta poliçeleri tesisatçıları tarafından yerel sigorta acentelerine kestirilebilmektedir. Özetle, 450 bölge dışındaki sigorta acentelerinin bölge içinde bu amaçla faaliyet göstermesi sigorta komisyon gelirlerinin düşük olması nedeniyle pek yaygın bir uygulama değildir. Bu kapsamda söz konusu doğal gaz tesisatlarının sigortalanması bakımından ilgili coğrafi pazarın her bir il/bölge için ayrı belirlenmesi mümkündür. Ancak, bahse konu DİPOS sistemi, kullanıcılarına bilgisayar ve internet ortamında tek bir merkezden (Üç Elma Sigorta) doğal gaz sigorta poliçesi kesilmesi imkânını tanımaktadır. Özetle, söz konusu sistem sayesinde doğal gaz tesisatçıları hangi bölgede olursa olsun dijital sisteme dahil olup İstanbul merkezli Üç Elma Sigorta’dan poliçe kestirebilmektedir. Şikâyete konu sistem özelinde, Üç Elma Sigorta’nın tüm Türkiye çapında hizmet vermesi ve bu açıdan yerel sigorta acentelerine de rakip

460 olması nedenleriyle, “doğal gaz tesisat projelerinin online gönderimi” pazarına ilişkin olarak belirlenen “Türkiye” coğrafi pazarı doğal gaz iç tesisatlarının sigortalanmasına yönelik de geçerli olacaktır.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.3.1. Hakim Durum Analizi

470 4054 sayılı Kanun’un tanımlar başlıklı 3. maddesinde hâkim durum; “*Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü*” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımdan da görüldüğü üzere, hâkim durumdaki bir teşebbüsün, piyasadan bağımsız hareket ederek etkin rekabeti önleyici gücü veya yeteneği olduğu varsayılmaktadır. Bir teşebbüsün hâkim durumda bulunması, o piyasada rekabetin hiç oluşmaması anlamına gelmemekte, belirli bir düzeyde de olsa rekabetin yaşandığı varsayılmaktadır. Nihayetinde, bir piyasada tekel konumunda tek bir teşebbüs dahi olsa, bu durum teşebbüsün müşterilerinden tam bağımsız hareket edebilme yeteneğine sahip olması şeklinde kabul edilmemektedir. Teşebbüsün bağımsız hareket etmesinden kasıt, hâkim konumundan yararlanarak rekabet koşullarını oluşturan koşulları belirlemese de, bunlar üzerinde önemli ölçüde etkiye sahip olması anlamına gelmektedir.

480 Burada belirtilmesi gereken diğer bir husus, hâkim durumun bizatihi kendisinin rekabet hukuku yönünden ihlal olarak kabul edilmediğidir. Ancak bir piyasada hâkim durumda olan teşebbüse, piyasadaki rekabet koşulları hâlihazırda bozulmuş olduğundan, var olan aksaklığın daha da bozulmaması amacıyla özel sorumluluklar yüklenmektedir.

Hâkim durum hakkındaki genel değerlendirmeden sonra aşağıda Tekhnelogos’un hâkim durumda olup olmadığının analizine yer verilecektir. Söz konusu analiz, tarafın ilgili ürün pazarındaki pazar payı, piyasanın özellikleri, ilgili pazarda yoğunlaşma derecesi, rakip ihtimali, müşterilerin pazarlık güçleri, talebin fiyat elastikiyeti gibi hususlar çerçevesinde yapılacaktır.

I.3.1.1. Pazar Payı

490 Dosya kapsamında raportörlerce gerek şikâyete konu taraf olan Tekhnelogos’ta yerinde inceleme ve bazı doğal gaz dağıtım firmalarında görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca Türkiye’de faaliyet gösteren doğal gaz dağıtım firmalarının tamamına yakın bir kısmına bilgi isteme yazıları gönderilmiş ve dağıtım firmalarından gelen bilgiler çerçevesinde “online doğal gaz tesisat projesi gönderimi pazarı”nda yer alan aktörlerin pazar payları belirlenmeye çalışılmıştır. Söz konusu değerlendirme için dağıtım firmalarından son üç yıllık doğal gaz tesisatı proje teslimi konusunda bilgiler talep edilmiştir. Birçok firmadan konuya ilişkin sayısal veriler gelmesine karşın, bazı dağıtım firmaları, henüz faaliyete başlamadığı için sayısal veri gönderememiştir. Elde edilen tüm veriler değerlendirildiğinde son üç yıla ilişkin proje gönderimine ilişkin oranlar aşağıdaki tabloda ve şekilde gösterildiği şekilde gerçekleşmiştir.

500

Tablo 2: Yıllara Göre Dijital/Online Proje Gönderim Oranları (Türkiye bazında)

	2006		2007		2008	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
DİPOS (Zetacad)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
EsCad	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Gazline	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Toplam	181063	100	185499	100	180179	100

Şekil 1: Yıllara Göre Dijital/Online Proje Gönderim Sayıları (Türkiye bazında)

510

(.....TİCARİ SIR.....)

Yukarıda yer verilen tablolar incelendiğinde, dijital proje gönderim pazarında Tekhnelogos'a ait olan DİPOS'un (ZetaCad'in) payının %(....)-(....) aralığında olduğu görülmektedir. Tekhnelogos'un kendine en yakın rakibinin pazar payı ise en fazla %(....) olarak gerçekleşmiştir.

520

Doğal gaz tesisat projelerinin online gönderimi dışında elden tesliminin de mümkün olduğu daha önce de belirtilmiştir. Bu nedenle her ne kadar, ilgili ürün pazarı online gönderime ilişkin olarak belirlenmiş ve ayrıca, bu sektörde elden ve online proje gönderimlerinin oranının zaman içindeki değişimleri ilgili pazar bölümünde incelenmişse de söz konusu tespitlerin bu bölümde de yinelenmesi yerinde olacaktır.

Tablo 3: Doğal gaz Projeleri Elden Teslim-Dijital Teslim Oranı (Türkiye)

	2006		2007		2008	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
Elden T.	355502	66	265200	59	102500	36
Dijital T.	181063	34	185499	41	180179	64
Toplam	536535	100	450699	100	282679	100

530

Yukarıda yer verilen tablolar incelendiğinde 2006 yılında elden teslim oranı %66 iken bu oran 2007 yılında %59'a, 2008 yılının ilk sekiz ayında da %36'ya gerilemiştir. 2006 yılında % 34 olan dijital proje gönderim oranı ise elden teslim ile ters orantılı olarak 2007 yılında %41'e, 2008 yılının ilk yedi ayında ise %64'e yükselmiştir. Söz konusu tablodaki verilere bakıldığında doğal gaz piyasasında gidişatın online proje gönderimine doğru olduğu görülmektedir. Söz konusu değerlendirme dağıtım firmaları bazında değil tüm Türkiye için yapılmıştır. Henüz aktif bir şekilde abone kaydı yapmayan firmalar tarafından gönderilen bilgilerde ise abone kaydı yapılmaya başlandığında elden teslimin yanı sıra online proje gönderimlerinin de kabul edileceği, 2006 ve 2007 yılında sadece elden proje teslim alan dağıtım firmalarının ise 2008 yılında anılan yazılım firmaları ile anlaşma imzalamalarının ardından online teslimleri de kabul etmeye başlayacağı beyan edilmiştir.

Elden teslim edilen projelerin sayıları da verilere eklendiğinde, yazılım firmalarına ait online gönderim oranlarının tüm proje teslimleri içindeki oranı ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4: Dijital/Online Proje Gönderim Oranlarının Tüm Proje Teslime Oranı (Türkiye) (%)

Dijital T./Tüm T.	2006	2007	2008
DİPOS	(....)	(....)	(....)
EsCad	(....)	(....)	(....)
Gazline	(....)	(....)	(....)
Elden T.	66	59	36

Şekil 2: Dijital/Online Proje Gönderim Oranlarının Tüm Proje Teslime Oranları (Türkiye)

540

(.....TİCARİ SIR.....)

550

Yukarıda yer verilen veriler incelendiğinde, EsCad ve GazlineCad'in 2006-2007 yıllarında ihmal edilebilir bir paya, 2008 yılında da sırasıyla %(....) ve %(....) oranında bir paya sahip olduğu görülmektedir. Elden teslim oranı 2006 yılında %66 oranındayken bu oranın 2007 yılında %69'a, 2008 yılında ise %36'ya gerilediği, 2006 yılında %(....) olan DİPOS oranının ise elden teslim oranının aksine 2007 yılında %(....)'e, 2008 yılının ilk yedi ayında ise %(....)'ye çıktığı anlaşılmaktadır. Söz konusu gidişat değerlendirildiğinde, piyasanın elden teslimden online gönderime yöneldiği, online teslimlerde ise her ne kadar EsCad ve Gazline bu alanda pazar paylarını arttırmış olsa bile bu artışın DİPOS'un yanında çok küçük oranlarda kaldığı anlaşılmaktadır. DİPOS'un ise pazar payını son üç yıllık dönemde hızla arttırdığı ve 2008 yılında %(....)'lik bir oranla yüksek bir pazar payına ulaştığı görülmektedir.

560

Ayrıca, Teknelogos'un gönderdiği bilgilerde, soruşturmaya konu teşkil eden davranışın devam ettiği dönem itibarıyla aktif olan 48 dağıtım firmasından (....)'ü ile anlaşmasının olduğu anlaşılmaktadır. Yine söz konusu dönemde GazlineCad'in üreticisi Prizma'nın ise (....) firma ile anlaşmasının olduğu, bu firmaların (....)'si ise aynı zamanda Teknelogos ile de anlaştığı görülmektedir. Escad programının üreticisi Gazbil firması ise İzmir ve Eskişehir olmak üzere sadece iki şehirde münhasır olarak çalışmaktadır.

I.3.1.2. Piyasanın Özellikleri

570

DİPOS, ilgili ürün pazarında hem tanınırlık hem de kalite açısından diğer rakiplerine nazaran daha bilinir bir marka konumunda olup, son üç yıllık dönemde online gönderim ürünleri arasında yüksek pazar payına sahip olmuştur (Tablo 2). Diğer iki ürün ise piyasaya yeni girmiştir. Ayrıca DİPOS'un diğer online gönderim seçeneklerine nazaran daha yaygın olmasının nedeni sistemin içerisinde bulunan ZetaCad'in diğer doğal gaz çizimi programlarından daha önce piyasaya sunulmuş olması ve halihazırda birçok tesisat firmasının bu programı kullanıyor olmasıdır. Dolayısıyla, ZetaCad programına sahip olanların DİPOS sistemine geçme potansiyellerinin mevcut olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 5: Doğal Gaz Tesisat Proje Çizim Programları Oranı (Türkiye)

	2006		2007		2008	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
AutoCad	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
ZetaCad	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
EsCad	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
GazlineCad	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Toplam	71263	100	108855	100	80766	100

Şekil 3: Doğal Gaz Tesisat Proje Çizim Programları Oranı (Türkiye)

580

(.....TİCARİ SIR.....)

Yukarıda yer verilen tablo ve şekil incelendiğinde, ZetaCad'in üreticisi Tekhnelogos'un pazar payının 2006 ve 2008 yılları arasında %(....)'den %(....)'ye yükseldiği görülmektedir. ZetaCad kullanan tesisatçıların da aynı firmaya ait online proje gönderim ürünü DİPOS'a geçme olasılığı da yüksektir. Son üç yıllık süre zarfında da DİPOS'un pazar payının yüksek olması, söz konusu ürünün marka bilinirliği ve tercih edilirliliğini göstermektedir. Piyasaya Gazbil'in ve Prizma'nın yeni girmiş olması ve bu yazılım firmalarının ürettiği programların düşük pazar paylarına sahip oldukları düşünüldüğünde söz konusu firmaların ve ürünlerinin, Tekhnelogos'un gücünü etkileyebilecek büyüklükte görünmediği kanaatine varılmıştır.

590

I.3.1.3. Yoğunlaşma Derecesi

Tekhnelogos, piyasanın en büyük aktörü konumunda olup, kendisi dışındaki teşebbüslerin pazar payları çok düşük düzeyde kalmaktadır. Bu yönden bakıldığında piyasanın yoğunlaşma oranının oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

600

I.3.1.4. Pazara Giriş Engelleri

İnceleme sürecinde, dağıtım firmaları ile yazılım firmaları arasında yapılan sözleşmelerde münhasırlığa yönelik bir hükmün yer almadığı tespit edilmiş, bu konu hem Prizma hem Tekhnelogos hem de görüşme yapılan dağıtım firmaları tarafından da ifade edilmiştir. Nitekim, Tekhnelogos'un anlaşmasının olduğu 7 dağıtım firması ile Prizma'nın da anlaşması bulunmaktadır. Bununla birlikte, ZetaCad'in bu konuda piyasaya sürülen ilk ürün olduğu bilinmektedir. Tesisat firmaları ile yapılan görüşmelerde yer alan, kendilerinin bu programı ücretli olarak almış olmaları, çalıştırdıkları personelin bu programın işleyişi hakkında eğitim almış ve bu programa alışmış olması, bir başka deyişle anılan firmaların batık maliyete katlanmış olmaları şeklindeki ifadelerden sektörde ZetaCad'a yönelik ürün bağımlılığının söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağımlılıktan ötürü DİPOS'un da tesisat firmalarınca tek seçenek olmasa bile tercih edilmesine neden olmaktadır. Sonuç olarak, EsCad programının üreticisi Gazbil ve GazlineCad programının üreticisi Prizma gibi piyasaya yeni girmeye ve faaliyetlerini artırmaya çalışan teşebbüsler olmakla birlikte,

610

incelemelerde elde edilen belge ve bilgilerden anlaşıldığı üzere, DİPOS'un marka bilinirliğinin çok yüksek olmasından ve ilgili ürün piyasasının özelliklerinden dolayı genelde doğal gaz tesisatçıları Tekhnelogos'un ZetaCad ve DİPOS ürünlerini tercih etmektedir. Şikâyet konusu uygulamaların geçerli olduğu dönemde, piyasada Tekhnelogos dışında başka bir teşebbüs önemli bir aktör halinde değildir.

620 I.3.1.5. Talebin Fiyat Elastikiyeti

İlgili ürün piyasasında faaliyet gösteren firma sayısının azlığı, dağıtım firmalarının oldukça yüksek bir kısmının sadece Tekhnelogos ile anlaşmasının olması ve Tekhnelogos ürünlerinin marka bilinirliği ve kaliteli olduğu imajından dolayı doğal gaz tesisatçıları Tekhnelogos ürünlerini tercih etmektedir. Bu husus Tekhnelogos ürünlerine karşı olan fiyat esnekliğinin, diğerlerine nazaran daha zayıf olduğunu göstermektedir.

I.3.1.6. Müşterilerin Pazarlık Güçleri

630 Yukarıda yer verilen tablolardan da görüldüğü üzere doğal gaz tesisatçıları genelde Tekhnelogos ürününü talep etmektedir. Bununla birlikte DİPOS üzerinden online gönderim ücretlerine ilişkin olarak tesisatçılar Tekhnelogos'la pazarlık yap(a)mamaktadır. Tekhnelogos söz konusu ürünün fiyatını dağıtım firmaları ile yaptıkları sözleşmelerde belirlemekte, web sitesinde her bölgeye göre ilan etmekte, tesisatçılar da söz konusu bedel karşılığında sisteme dahil olmaktadır. Daha önce de belirtildiği gibi, elden proje teslimleri ilgili ürün pazarının dışında sayılabilecektir. Buna ek olarak, elden proje teslimlerinin gittikçe azalıyor olması ve dağıtım firmalarının online gönderim konusunda kendi tercihleri doğrultusunda tesisat firmalarına telkinde bulunmaları nedeniyle tesisat firmalarının sisteme dahil olup bu şekilde proje göndermeleri ve yazılım firmalarının koşullarına riayet etmeleri gerekmektedir.

640 Yukarıdaki yer verilen değerlendirmeler ışığında, Tekhnelogos'un "doğal gaz tesisat projelerinin online gönderimi pazarı"nda hâkim durumda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

I.4. Tekhnelogos'un DİPOS Sistemi Üzerinden Poliçe Kestirilmesini Zorunlu Tutmasının 4054 Sayılı Kanun Çerçevesinde Değerlendirilmesi

650 Tekhnelogos'un şikâyete konu uygulaması, tesisat firmalarının kendi sistemi üzerinden online proje gönderebilmelerini sigorta poliçesinin de aynı sistem üzerinden kesilmesi şartına bağlamasına yöneliktir. Bu nedenle, söz konusu uygulamanın, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde yasaklanan haller içerisinde sayılan ve genel bir ifadeyle "bir ürünün/hizmetin alımının başka ürün/hizmetin alımı şartına bağlanması" şeklinde gerçekleşen "bağlama" eylemi olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde nitelenen bağlama eyleminin gerçekleşebilmesi için "ayrı ürünlerin varlığı", "ürünlerin bağlanması" ve "hâkim durumun tespiti" gereklidir. Daha önceki bölümde hakim durumda olduğu tespiti yapılan Tekhnelogos'un diğer başlıklar açısından değerlendirilmesi aşağıda sunulmuştur. ,

660 - **Ayrı Ürünlerin Varlığı:** Aynı paket içerisinde yer alan ürünlerin tek bir ürün olup olmadığının değerlendirmesi, ürünlerin tek başlarına satılıp satılmayacağı, ürünlere ilişkin talep ve tüketici tercihleri göz önüne alınarak yapılmalıdır. Satılan mallar arasındaki tamamlayıcılık özelliği, satılan malların birbirleri açısından işlevi, söz konusu malların daha önceden veya hâlihazırda piyasada tek tek satılabilir olması,

ne şekilde kullanıldıkları/tüketildikleri, mallardan bir türünün mütemmim cüzü olup olmadığı vb. konular değerlendirmede ölçüt olarak kullanılabilir.

- **Ürünlerin Bağlanması:** Ürünlerin birbirlerinden ayrı olarak satılabileceklerinin tespitinden sonra, satıcı teşebbüsün bu ürünlerden birinin talep edilmesi halinde diğer ürünün de alınmasını zorunlu kılıp kılmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

670 Tekhnelogos yetkilileri hem sigorta poliçesini hem de proje gönderimini kapsayan DİPOS 'un tek bir ürün olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak, her ne kadar, hem bu sistemde hem de elden proje tesliminde, tesisat firmalarının dağıtım firmalarına projelerini göndermeleri ve sigorta poliçelerini de aynı anda sunuyor olmaları tek bir işlem gibi görünse de, işlemlerin niteliği ve özellikle sigorta poliçelerini sigorta şirketleri/acenteleri gibi son derece farklı firmaların düzenliyor olması nedeniyle bu iki eylem iki ayrı işlemdir. Nitekim EPDK tarafından çıkartılan Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik'in 37. maddesinde yer alan "...İç tesisat ve/veya dönüşüm projesinin dağıtım şirketince onaylanmasından sonra iç tesisatı yapacak olan firma sözleşme kapsamındaki tüm yükümlülüklerini sigortalatır ve bununla ilgili belgeler dağıtım şirketine teslim edilmeden iç tesisatın yapımına başlanmaz." şeklindeki ifadeden proje gönderimi ve tesisatın sigortalanması işleminin farklı zamanlarda yapılabileceği görülmektedir. Son olarak, Tekhnelogos'un bu yönde bir zorunluluk getirmeden önce, 680 sigorta poliçesinin sistem üzerinden kesilmesinin seçeneği olması da bu iki hizmetin ayrıştırılabilir olduğunu destekler niteliktedir. Bu bakımdan, Tekhnelogos'un inceleme konusu uygulamasında, bir başka deyişle DİPOS'ta online proje gönderimi ve doğal gaz tesisat sigortalamasının iki ayrı hizmet olarak nitelendirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, DİPOS'ta online proje gönderimi hizmetinin yanı sıra sigorta poliçesinin de bu sistem üzerinde kesilmesinin zorunlu tutulması bu iki hizmetin bağlandığı anlamına gelecektir.

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler sonucunda, Tekhnelogos'un eyleminin bağlama olarak nitelendirilebileceği görülmektedir.

690 Bu konuda belirtilmesi gereken diğer bir husus da, söz konusu uygulamanın tesisat firmalarına (tüketicilere) ve sigorta şirketleri/acenteleri aleyhine rekabete zarar veren etkisinin de irdelenmesinin gerektiğidir.

I.4.1.Şikâyet Konusunun Sigortacılık Sektörüne Etkisi Açısından Değerlendirilmesi

Kararın "ilgili pazar" bölümünde, Tekhnelogos'un şikâyet konusu uygulamasından etkilenebilecek sigortacılık pazarı en dar şekliyle doğal gaz iç tesisatlarının sigortalanması olarak sınırlanmıştır. Söz konusu uygulamaların bu pazardaki kısıtlı kalması durumunda daha geniş tanımlanabilecek bir pazarda bu etki daha da azalacaktır.

700 Dosya kapsamında incelenen şikâyetlerin Konya ve Kayseri ilinden yapılmış olması nedeniyle öncelikle bu illerdeki şikâyetçiler de dahil bazı sigorta acenteleriyle görüşme yapılmıştır. Yapılan incelemelerde o illerdeki sigorta acentelerinin söz konusu sigortanın primlerinin düşük olması nedeniyle genellikle bu alanla uğraşmadığı, bir iki sigorta acentesinin ağırlıklı olarak bu poliçeleri kestiği görülmüştür. Bu konuda, sadece Askan Sigorta yetkilisi (şikâyetçi) Sait KANTAR, 2007 yılında (...) TL kadar olan satışlarının Tekhnelogos'un söz konusu zorunluluğu Nisan 2008'den sonra getirmesinden itibaren neredeyse tamamının bittiğini ifade etmiştir Benzer şekilde, Kayseri ilinden yapılan şikâyetin sahibi HDI Sigorta Acentesi

710 de bu uygulamalardan dolayı zarar gördüğünü belirtmiştir. Bunun yanı sıra, söz konusu şikayetçi acenteler de dahil olmak üzere diğer acentelerin faaliyet alanının sadece doğal gaz iç tesisat sigortalandırması ile sınırlı olmadığı da görülmektedir.

720 Şikâyet konusu uygulamanın tüm sigortacılık sektörüne etkisine bakıldığında ise, yine söz konusu sigortanın primlerinin diğer sigortalara göre oldukça düşük kaldığı, sigortanın sadece tesisat aşaması ve ondan sonraki 1-2 yıl gibi belirli bir süre için kesilmesi ve yenilenmesinin gerekmemesi nedeniyle bu alanın toplam ya da hayat-dışı sigortacılık sektöründeki etkisinin çok daha sınırlı düzeyde kalacağı açıktır. Nitekim, Tekhnelogos'un, DİPOS'ta dijital sigorta poliçesi kesilmesi konusunda yaptığı hazırlık aşamasında birçok sigorta şirketine sisteme dahil olmaları yönünde çağrıda bulunduğu ancak sadece üç sigorta şirketinin bu çağrıyı olumlu karşıladığı görülmektedir. Tüm bu nedenlerden ötürü, Tekhnelogos'un söz konusu uygulamasının her ne kadar, yerel sigorta acentelerini bu konuda gelir kaybına uğratmış olması ve Üç Elma Sigorta ile bu alanda rekabet edemez hale getirmiş olduğu görülse de bu uygulamanın en dar şekliyle doğal gaz iç tesisatlarının sigortalanması olarak ifade edilebilecek sektörde rekabete zarar veren etkisinin sınırlı olduğu kanaatine varılmıştır.

1.4.2.Şikayet Konusunun Tesisat Firmalarına Etkisi Açısından Değerlendirilmesi

730 Tekhnelogos'un şikâyete konu bağlama uygulaması sonucunda online doğal gaz projesi gönderimine yönelik pazarda DİPOS'u kullanan tesisat firmalarının poliçe kestirirken hizmet alabilecekleri sigorta şirketini seçme, ücret ve ödeme şartları konusunda seçeneklerinin kısıtlandığı açık bir şekilde görülmektedir. Bu kapsamda soruşturma sürecinde raportörler tarafından tesisat firmaları ile yapılan görüşmelerde, bazı firmaların Tekhnelogos'un söz konusu uygulamasından rahatsız olmadıklarını belirtmesine rağmen, şikayetçi firmalar da dahil olmak üzere bazı tesisat firmaları tarafından, bu uygulamadan önce istedikleri sigorta acentesinden daha avantajlı ödeme koşullarında sigorta yaptırabildikleri, sigorta acentelerine karşı pazarlık gücüne sahip oldukları, bu yönde getirilen zorunlulukların artmasının kendileri için ileride de sorun yaratabileceği ifade edilmiştir. Söz konusu firmalar tarafından ayrıca, diğer yazılım firmalarının ürünleri piyasaya sunulmadan önce ZetaCad'in kullanılıyor olması nedeniyle bu programı almaları, bu konuda çalışanlarına eğitim vermiş olmaları, bir başka ifadeyle bu konuda bir maliyete katlanmış olmaları nedeniyle rakip firmaların dağıtım firmasıyla anlaşması olsa bile bu firmaların programlarına geçmelerinin zor olduğu, bu bakımdan Tekhnelogos'un uygulamasına uymak durumunda kaldıkları da belirtilmiştir

740 Yukarıda yer verilen bilgiler ve tesisat firmalarının konuya ilişkin beyanları da dikkate alınarak, bu uygulama tüm Türkiye'de faaliyet gösteren tesisat firmaları açısından değerlendirildiğinde pazarın yapısına yönelik aşağıda yer verilen bazı hususların da gözetilmesi gerekmektedir.

750 Bu bağlamda, yukarıda yer verilen bölümlerde de değinildiği üzere, proje çizimine ve onayına yönelik pazarın gidişatının online proje gönderimine doğru olduğu; dağıtım firmalarının tesisat firmalarına hem kendileri hem de tesisat firmaları açısından maliyet ve zaman avantajı yaratması gibi nedenlerle online sistemin kullanılması yönünde telkinlerde bulunduğu; ilgili ürün pazarının bu gerekçeler de dikkate alınarak sadece bilgisayar programları ile çizilen dijital projelerin online gönderimine yönelik tanımlandığı ve bu pazarda Tekhnelogos'un hâkim durumda bulunduğu yönünde tespitler yapılmıştır.

760 Diğer yandan, tesisat firmalarının şikâyetle konu uygulamadan uğradığı zarar değerlendirilirken, pazarda halihazırda kısıtlı ve azalma eğilimde olsa da elden proje teslimlerinin bir seçenek olarak varlığını sürdürdüğü; bazı doğal gaz dağıtım bölgelerinde poliçelerin de sistem üzerinden kesilmesine yönelik bir zorunluluk hatta bir seçenek getirmeyen rakip firmaların varlığı; bu rakiplerin ve Tekhnelogos'un dağıtım firmaları ile yaptıkları anlaşmalarda münhasırlık yönünde bir hüküm getirmediği; Türkiye'de henüz online sistemi kullanmayan ve/veya aktif abone kaydı yapmayan az sayıda da olsa dağıtım firmasının olduğu; bir başka deyişle pazarda bu konuda farklı uygulamaları olan yazılım firmalarının rekabet etme potansiyelinin olduğu ve bu yerlerdeki tesisat firmalarının söz konusu yazılım programını alıp online sisteme dahil olurken bu uygulamayı kendi ticari çıkarları doğrultusunda gözeteceği gibi bu etkiyi azaltan unsurların da dikkate alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

770 Nitekim Rekabet Kurulu'nun 11.09.2008 tarih, 08-52/791-320 sayılı kararında Tekhnelogos'un yukarıda yer verilen şikayetlere konu uygulaması hakkında, söz konusu şirketin belirlenen ilgili pazarda hâkim durumda olduğu ve şikayete konu uygulaması neticesinde online gönderim pazarındaki hâkim durumunu kullanarak doğal gaz iç tesisatlarının sigortalanmasına yönelik sigortacılık sektöründeki rekabeti (özellikle yerel sigorta acentelerinin zararına olacak şekilde) olumsuz etkilediği ve tesisat firmalarının fiyat ve istedikleri sigorta şirketinden hizmet alma gibi seçeneklerini kısıtladığı tespiti yapılmıştır.

780 Bununla birlikte anılan Kurul kararında, yapılan incelemelerde, Tekhnelogos'un sigortacılık pazarındaki rekabet aleyhine amaç güttüğüne dair bir bilgi ve belgeye rastlanmadığı, söz konusu uygulamanın ve pazarın yeni geliyor olması, uygulamanın yeni başlamış olması, her ne kadar pazarın son üç yıldaki yapısına bakılarak hâkim durum tespiti yapılsa dahi pazarda dağıtım firmaları ile yazılım firmaları arasında imzalanan konuya ilişkin sözleşmelerde münhasırlık gibi koşulların yer almaması, kısıtlı bir seçenek haline gelmiş olmasına rağmen tesisat firmalarının elden proje teslimlerini ve bu şekilde DİPOS'taki zorunluluğu bertaraf etme imkânının mevcut şartlarda bulunuyor olması, doğal gaz iç tesisat sigortalandırması işleminin niteliği ve maddi büyüklüğü bakımından toplam sigortacılık sektörünün az bir kısmını kaplaması gibi hususlar ve yukarıda değinilen gerekçelerle inceleme konusu uygulamanın sigortacılık sektöründeki rekabete zarar veren etkisinin ve tesisat firmalarına verdiği zararın kısıtlı düzeyde kaldığının anlaşıldığına ve tüm bu tespit ve değerlendirmeler ışığında, Tekhnelogos'a "*DİPOS içerisindeki dijital proje onay sisteminde dijital sigorta poliçesi düzenlenmesinin zorunlu tutulması uygulamasına son vermesi*" yönünde 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi üçüncü fıkrası uyarınca yazı yazılmasına karar verilmiştir.

1.5. Tekhnelogos'un Manuel Kestirilen Sigorta Poliçelerinin Sisteme DİPOS Faks Yoluyla Entegrasyonunu Zorunlu Tutmasınının 4054 Sayılı Kanun Çerçevesinde Değerlendirilmesi

800 Rekabet Kurulu'nun 11.9.2008 tarih, 08-52/791-320 sayılı kararına ilişkin Başkanlık yazısı 22.9.2008 tarih ve 3478 sayı ile Tekhnelogos'a gönderilmiştir. Kurum kayıtlarına 4.11.2008 tarih, 7161 sayı ile giren Tekhnelogos'un yazısında Kurul kararında ve Başkanlık yazısında belirtilen gerekliliğin yerine getirildiği ve DİPOS'ta dijital sigorta poliçesi düzenleme zorunluluğunun 19.11.2008 tarihinden itibaren kaldırıldığı, ayrıca "*DİPOS faks sistemi*" adı altında yeni bir sistemin uygulamaya konulduğu ifade edilmiştir.

Öte yandan şikayet sahipleri tarafından Tekhnelogos'un bu yeni uygulamasıyla müşterilerine yönelik olarak manuel tanzim edilen poliçelerin DİPOS faks yolu ile kendisine kontör karşılığı fakslanması konusunda bir zorunluluk getirdiği, DİPOS faks ile ulaşmayan sigorta tesisatlarına anılan şirketin onay vermediği ve dijital sigortayı kaldırarak faks sigortasını zorunlu hale getirdiği, anılan sisteme faks gönderildiğinde Tekhnelogos'un maliyet yüklenerek kendi çıkarlarına rant elde ettiği, söz konusu firmanın doğal gaz firmalarını faksa zorlayarak dijital poliçe uygulaması için baskı yaptığı iddia edilmiştir.

810 Doğal gaz tesisat firmaları ve sigorta acenteleri ile yapılan görüşmeler ile Tekhnelogos'un 22.12.2008 tarih ve 8268 sayılı cevabi yazısını değerlendiren 22.01.2009 tarih ve 2008-2-114/BN-09-ŞDK sayılı Bilgi Notu ve eklerini Kurul gündemine intikal ettiren 23.01.2009 tarih ve REK.0.06.00.00-110/14 sayılı Başkanlık önergesi 04.02.2009 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış ve konuya ilişkin olarak 04.02.2009 tarih ve 09-04/69-M sayı ile tekrar karar alınmıştır. Söz konusu kararda;

- *Tekhnelogos tarafından 11.9.2008 tarih, 08-52/791-320 sayılı Kurul kararı üzerine, tesisat firmalarının ZetaCad aracılığıyla çizdikleri projeleri dijital olarak dağıtım firmalarına gönderirken, sigorta poliçesini sadece sistem dahilindeki sigorta firmalarından kestirmesi yönündeki kısıtlamalarının kaldırıldığı, ancak bu sistem yerine getirilen yeni sistemin söz konusu kararda belirtilen gerekliliği karşılamadığına,*

820

- *Bu nedenle, öngörülen yeni sistemin tam olarak uygulanmaya konulmamış olması da göz önüne alınarak DİPOS faks sistemi de dahil uygulanabilecek bütün sistemlerde dijital poliçe (proje) gönderim hizmetinden yararlanabilmesi için poliçenin de sisteme entegre edilip gönderilmesi zorunluluğunun kaldırılması, bu iki hizmetin ayrı ayrı veya seçenekli bir şekilde verilmesinin mümkün hale getirilmesi konusunda adı geçen teşebbüse görüş yazısı gönderilmesi ve konu hakkında dağıtım firmalarının bilgilendirilmesi hususlarında Başkanlığa yetki verilmesine*

830 karar verilmiştir.

Söz konusu karar neticesinde hazırlanan Başkanlık Yazısı 11.2.2009 tarih ve 537 sayı ile Tekhnelogos'a bildirilmiştir. Tekhnelogos tarafından firmalarının 08-52/791-320 sayılı Kurul kararlarını eksiksiz olarak yerine getirdiği, sigorta poliçesini zorunlu tutmaktan vazgeçtiği ve manuel olarak düzenlenen poliçelerin sisteme entegrasyonu için tamamen ücretsiz olarak firmaların hizmetine sunulan "DİPOS Faks Sistemi" uygulamasına geçildiğine ilişkin cevabi yazı 9.3.2009 tarih, 1784 sayı ve 10.3.2009 tarih, 1800 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir.

Ardından, Kurum kayıtlarına Osman Çelikörs imzalı 6.4.2009 tarih ve 2441 sayılı ve 4.5.2009 tarih ve 3082 sayılı iki şikâyet daha iletilmiştir.

840 Tekhnelogos'un doğal gaz dijital proje gönderimi sistemine sigorta poliçelerinin entegrasyonunu zorunlu tutmaması yönünde 11.9.2008 tarih, 08-52/791-320 sayılı ve 04.02.2009 tarih, 09-04/69-M sayılı Kurul kararlarına yönelik olarak Tekhnelogos'un talebi ve Çelikörs Sigorta Aracılık Hizmetleri adına Osman ÇELİKÖRS tarafından yapılan şikâyetin değerlendirildiği Kurulun 13.05.2009 tarih ve 09-22/458-M sayılı toplantısında aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca Tekhnelogos'un 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediğinin tespiti için, soruşturma açılmasına karar verilmiştir.

I.6. Tekhnelogos'un Savunmasının ve Soruşturma Sürecinde Yapılan Tespitlerin Değerlendirilmesi

850 Rekabet Kurulu'nun 11.09.2008 tarihli kararında Tekhnelogos'un "doğal gaz tesisat projelerinin online gönderimi pazarı"nda, hâkim durumda olduğu belirlenmiş; şikayete konu uygulamasının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilen hâkim durumun kötüye kullanılması bağlamında yasaklanan bağlama uygulaması olarak nitelendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

Bununla birlikte, yapılan inceleme sonucunda içeriği yukarıda ifade edilen gerekçelerle inceleme konusu uygulamanın sigortacılık sektöründeki rekabete zarar veren etkisinin ve tesisat firmalarına verdiği zararın kısıtlı düzeyde kaldığı anlaşıldığından Tekhnelogos'a DİPOS içerisindeki dijital poliçe kesim işleminin zorunlu tutulması uygulamasını kaldırması yönünde 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi 860 üçüncü fıkrası uyarınca yazı yazılmasına karar verilmiştir.

Tekhnelogos, 25.06.2009 tarih, 4391 sayı ve 29.06.2009 tarih, 4484 sayı ile Kurum kayıtlarına giren birinci yazılı savunmasında yukarıda içeriğine yer verilen 11.09.2008 tarihli Kurul kararı da dahil tüm Kurul kararlarını yerine getirdiğini belirtmiştir.

Daha önce de ifade edildiği gibi, Tekhnelogos bu savunmasına dayanak olarak öncelikle DİPOS'ta dijital sigorta poliçesi düzenleme zorunluluğunun 19.11.2008 tarihinden itibaren kaldırıldığını, projelerini dijital olarak göndermek isteyen tesisatçı firmalara sigorta poliçelerini sistemdeki kontrollerden düşülerek tahsil edilecek 1 TL ücret karşılığı fakslama mecburiyeti getirilen bir "DİPOS Faks Sistemi" adlı yeni bir sistemin uygulamaya konulduğunu göstermiştir. Ne varki, anılan sistemin bu haliyle 870 de sigorta şirketlerinin sistemde zorunlu faks uygulamasının eski sistemle aynı sonuçlar doğurduğu şeklindeki tepkilerine yol açmıştır. Bunun üzerine poliçelerin sisteme entegrasyonuna ilişkin DİPOS faks sistemi 04.02.2009 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış; bu sistemin 11.09.2008 tarih ve 08-52/791-320 sayılı kararda belirtilen gerekliliği karşılamadığına, proje gönderim ve poliçe gönderim hizmetlerinin ayrı ayrı veya seçenekli bir şekilde verilebilmesinin mümkün hale getirilmesi konusunda adı geçen teşebbüse görüş yazısı gönderilmesine karar verilmiştir.

Kurul'un DİPOS Faks Sistemi üzerinden poliçe gönderimi uygulamasının tercihli hale getirilmesi gerekliliğini çok açık bir şekilde vurgulayan 4.2.2009 tarihli kararının 880 Tekhnelogos'a tebliğ edilmesi üzerine, anılan teşebbüs sigorta poliçelerinin DİPOS faks yolu ile sisteme entegrasyonunun dijital sistemin bütünlüğü için gerekli olduğu ve doğal gaz dağıtım firmalarının talepleri doğrultusunda gerçekleştirilen bir uygulama olduğu savunmasında bulunmuştur. Ancak, Tekhnelogos dijital proje gönderim sistemi ile sigorta doğal gaz sigorta poliçelerinin ayrı ayrı veya seçenekli bir şekilde verilmesinin neden mümkün olmadığını ortaya koyamadığı gibi, her ne kadar mevzuatta farklı olmasına rağmen uygulama bu iki evrakın birlikte onay aşamasında teslim edilmesi yönünde olsa da, dosya kapsamında elde edilen bilgiler, belgeler ve konuyla ilgili dağıtım firmaları ile yapılan görüşmeler kapsamında dağıtım firmalarının poliçelerin proje ile birlikte elden veya online teslimini talep ettiğine ilişkin bir resmi 890 evrak da bulunmamaktadır. Buna rağmen Tekhnelogos'un hakkında soruşturma açılması kararı verildiği 13.5.2009 tarihinde de sigorta poliçelerinin DİPOS faks Sistemi ile gönderilmesini zorunlu tutan uygulamasına devam ettiği görülmüştür. 4.2.2009 tarihli Kurul kararında Tekhnelogos'un DİPOS faks uygulamasının ücretli veya ücretsiz yapılması arasında herhangi bir ayırım yapılmamış olmasına karşın Tekhnelogos başlangıçta ücretli olan söz konusu uygulamayı ücretsiz hale

900 getirmesinin Kurul'un 11.9.2008 ve 04.02.2009 tarihli kararlarında yer verilen rekabetçi endişeleri gidermeye yeteceği görüşünü beyanlarında ve yazılı savunmasında sürekli dile getirmiştir. Oysa ki, 11.2.2009 tarih ve 537 sayılı Başkanlık yazısında, "Söz konusu faks sisteminin tam olarak uygulamaya koyulmadığı ve Tekhnelogos'un yeni sistemde faks gönderimi için ek bir ücret talep etmemeye başladığı bilinmekle birlikte, bu uygulamanın ileride ne şekilde değişebileceği belirli olmadığından, sistemde projenin dijital ortamda gönderilebilmesinin poliçenin de sisteme entegre edilip gönderilmesine bağlı olması hususunun Kurul kararına konu bağlama niteliğindeki uygulama ile paralellik gösterdiği görülmektedir." ifadesi ile söz konusu uygulamanın ücretsiz olarak yapılmasının işlemin bağlama niteliğini kaldırmayacağı vurgulanmıştır. Anılan ifade uygulamanın ücretsiz hale getirilmesi ve buna ilişkin esasların netleştirilmesi halinde Kurul kararının yerine getirilmiş olacağı şeklinde yorumlanamayacaktır.

910 Diğer yandan şikayet sahibi sigorta şirketleri tarafından verilen ifadelerde Tekhnelogos'un söz konusu uygulamasının, faks çekme ücreti gibi ek maliyetlere ve iş yüküne yol açtığı gerekçesiyle tesisat firmalarınca tercih edilmeyeceği, işlem maliyeti oluşturacağı ve onları sistem üzerinden poliçe düzenlemeye iteceği gerekçesiyle fiiliyatta poliçe düzenlemenin zorunlu tutulduğu eski sistemden bir farkının olmayacağı iddia edilmiştir.

920 Tekhnelogos yine birinci yazılı savunmasında, esas itibarıyla sigorta poliçelerinin ve eklerinin fakslanma mecburiyetinin söz konusu olmadığını, poliçe bilgilerinin yer aldığı bir sayfalık bir metnin bile yeterli olduğunu, dört sayfa çekilecek bir faksın dahi 30 saniye sürmekle 0,04 TL olacağını, Ticaret Sicili'ne kayıtlı her firmanın faks cihazına sahip olma zorunluluğu bulunduğunu, dolayısıyla tesisat firmalarının iş yükü ve işlem maliyetinin olmayacağını ileri sürmüştür.

930 Bunun dışında Tekhnelogos'un 30.4.2009 tarih ve 3066 sayılı Dijital Proje Onay Sisteminde (DİPOS) Düzenlenen Dijital Sigorta Poliçeleri" konulu yazısında tesisat firmalarının DİPOS Faks Sistemine poliçeleri fakslamalarını temin için Türk Telekom'dan ücretsiz bir faks hattı satın alma konusunda çalışmalarda buldukları ifade edilmiştir. Bununla birlikte soruşturma aşamasında tesisat firmaları ve sigorta acenteleri ile yapılan görüşmelerde tesisat firmalarının Tekhnelogos'un söz konusu çalışmaları sonucu faks çekme ücretinden kurtarılırsalar dahi faks çekme işlemini angarya olarak görecekları ve bu nedenle manuel sigortayı tercih etmeyecekleri ve poliçelerin faks veya e-mail yoluyla DİPOS'a entegrasyonu yönteminin çok maliyetli ve kabul edilmez bir uygulama olduğu, ekstra iş yükü doğurduğu ve süreci geciktirdiği, dolayısıyla firmaları dijital poliçe düzenlemeye yönlendireceğini ifade eden teşebbüsler olmuştur.

940 Tekhnelogos'un 25.06.2009 tarih ve 4391 sayılı birinci yazılı savunmasında, son olarak proje gönderim hizmetinden yararlanmak için sigorta poliçe bilgilerinin DİPOS Faks Sistemine fakslanması uygulamasına son verildiğini belirtmektedir. Bu bağlamda 17.7.2009 tarihinde raportörlerce Tekhnelogos'ta yapılan yerinde incelemede ve görüşmede şirket yetkilileri, yaklaşık olarak 22.6.2009'da manuel kesilen sigorta poliçelerinin faks yoluyla DİPOS sistemine entegrasyonu uygulamasına son verdiklerini ifade etmişler ve Tekhnelogos'un Bilgi Verme Birimi tarafından tesisatçı firmalara 22 Haziran tarihi itibarıyla faks zorunluluğunun kalktığına dair yazılar gönderildiğini, tesisat firmalarının dijital proje gönderim işlemi sırasında tercihen poliçeleri veya bilgilerini fakslayabileceklerini ve istemedikleri takdirde poliçeleri/poliçe bilgilerini göndermek zorunda olmadıklarını sistemden de

görebilme imkânlarının olduğunu belirtmişlerdir. Anılan teşebbüsün bilgisayarında bazı dağıtım firmalarına dijital olarak gönderilmiş ve onaylanmış olan projelerin arasında dijital ortamda gönderilen tapu evrakı gibi ekler içerisinde poliçelerin yer almadığı projelerin de olduğu görülmüştür. Kayserigaz'da yapılan görüşmede de dijital onay sisteminin süre açısından daha avantajlı olduğu ve kısa sürede daha çok projenin onaylanmasına imkân verdiği için önemli olduğu belirtilmiş, ancak dijital onay esnasında poliçe tesliminin hukuken de fiilen de zorunlu olmadığı ve uygulamada da dijital ortamda gelen projeler arasında sigorta poliçeleri veya poliçe bilgileri bulunmayanların da yer aldığı belirtilmekle bu husus teyit edilmiştir.

950

Öte yandan soruşturma kapsamında raportörlerce görüşme yapılan Kayseri'deki tesisat firmalarından bazıları tarafından Tekhnelogos'un dijital poliçe düzenleme uygulamasından genel olarak memnun oldukları, işlerini hızlandırmak ve kolaylaştırmak için bu yöntemi tercih ettikleri, bununla birlikte tesisat firmalarının bir kısmı tarafından da şu an için iki sigorta şirketinin sistemde bulunduğu, kendi seçeneklerinin artması ve fiyatların düşmesi gibi olumlu etkileri nedeniyle daha fazla sigorta şirketinin sistemde yer almasını istedikleri belirtilmiştir. Diğer taraftan anılan teşebbüsler Tekhnelogos'un dijital poliçe uygulamasını kaldırdığına, manuel poliçeleri de sisteme faks yoluyla entegre edilmesini sağladığına ve bunu da tercihli hale getirdiğine ilişkin kendilerine herhangi bir yazı iletilmediğini hatırlamadıklarını ifade etmişlerdir.

960

Son olarak Tekhnelogos'un ikinci ve üçüncü yazılı savunmalarında ise birinci yazılı savunmasında belirtilen hususlar yinelenmiştir.

I.7. Genel Değerlendirme

Hakkında soruşturma yürütülen Tekhnelogos'un, Rekabet Kurulu'nun 11.9.2008 tarih, 08-52/791-320 sayılı kararından sonra başlattığı manuel kesilen sigorta poliçelerinin DİPOS Faks yoluyla dijital sisteme entegrasyonunu zorunlu tutan uygulaması ile dijital proje gönderebilmek için doğal gaz sigorta poliçelerinin dijital sistem üzerinden gönderilmesi yönündeki zorunluluğu kaldırmamış olduğu ve başlangıçta ücretli olarak sunduğu manuel poliçelerin DİPOS faks sistemi yoluyla sisteme entegrasyonu hizmetini ücretsiz hale getirmesinin ise 11.09.2008 tarih, 08-52/791-320 sayılı ve 04.02.2009 tarih, 09-04/69-M sayılı kararlardaki gereklilikleri tam olarak karşılamadığı görülmüştür. Teknelogos'un söz konusu uygulamaları ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla 09-22/458-M sayılı Rekabet Kurulu kararı ile Tekhnelogos hakkında aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.

970

Teknelogos'un 22.06.2009'da manuel kesilen sigorta poliçelerinin faks yoluyla DİPOS sistemine entegrasyonu uygulamasına son verdiği Tekhnelogos'un Bilgi Verme Birimi tarafından tesisatçı firmalara 22 Haziran tarihi itibarıyla faks zorunluluğunun kalktığına dair yazılar gönderildiği tespit edilmiştir. Bunun dışında tesisat firmalarının dijital proje gönderim işlemi sırasında tercihen poliçeleri veya bilgilerini fakslayabileceklerini ve istemedikleri takdirde poliçeleri/poliçe bilgilerini göndermek zorunda olmadıklarını sistemden de görebilme imkânlarının olduğu da Tekhnelogos tarafından ifade edilen hususlar arasında olup, bu bilginin doğruluğu sigorta acenteleri ve bazı tesisat firmaları tarafından teyit edilmiştir. Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere görüşme yapılan tesisat firmalarının bir kısmının sistemin hâlihazırdaki durumuna ilişkin yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmesine rağmen, Kayserigaz'da dijital ortamda onaylanan projelerin içinde poliçeleri olmayanların da bulunması, sigorta poliçelerinin sisteme gönderilmesine

980

990

ilişkin DİPOS faks Sistemindeki zorunluluğun kaldırıldığından haberdar olan tesisat firmalarının varlığını göstermektedir.

1000 Sonuç olarak Tekhnelogos'un tesisat firmalarını dijital proje gönderim hizmetinden faydalandırmak için manuel kesilen doğal gaz sigorta poliçelerinin bilgilerini veya sigorta poliçelerini DİPOS Faks sistemine fakslamalarını zorunlu tutan uygulamasının kısa bir süreliğine tatbik edildiği, bu sistemin ilgili Kurul kararları ile uyumlu hale getirilmesi için çözüm arayışlarında bulunulduğu, ancak kısa vadede poliçelerin dijital sisteme entegrasyonu için getirilen DİPOS Faks sisteminden ücret alınmaması gibi çözümlerin ilgili Kurul kararlarının gereğini tam olarak yerine getirmediğinin kendisine bildirilmesi neticesinde söz konusu uygulamasına son verdiği ve böylece 4.2.2009 tarihli ve 09-04/69-M sayılı Kurul kararının gereğini yerine getirdiği anlaşılmıştır.

1010 Dolayısıyla Tekhnelogos'un 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal olarak nitelendirilebilecek şikâyet konusu davranışına son verdiği, şikâyet konusu davranışın çok kısa bir süreliğine devam ettiği, söz konusu davranışın Rekabet Hukuku ile uyumlu hale getirilmesi için bir takım önerilerde bulunarak çözüm arayışında olduğu, doğal gaz iç tesisat sigortalandırması işleminin niteliği ve maddi büyüklüğü bakımından toplam sigortacılık sektörünün az bir kısmını kaplaması nedeniyle uygulamanın sigortacılık sektöründeki rekabete zarar veren etkisinin ve tesisat firmalarına verdiği zararın kısıtlı düzeyde kaldığı görüldüğünden Tekhnelogos hakkında idari para cezası verilmesine gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

13.5.2009 tarih, 09-22/458-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısındaki açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre;

1020 Tekhnelogos Yazılım Müh. Müş. ve Bilişim Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal olarak nitelendirilebilecek şikâyet konusu davranışına son verdiği, dolayısıyla Rekabet Kurulu'nun 04.02.2009 tarihli ve 09-04/69-M sayılı kararı uyarınca DİPOS faks sistemi de dahil uygulanabilecek bütün sistemlerde dijital poliçe gönderim hizmetinden yararlanılabilmesi için poliçenin de sisteme entegre edilip gönderilmesi zorunluluğunun kaldırıldığı ve bu iki hizmetin ayrı ayrı veya seçenekli bir şekilde verilebilmesinin mümkün hale getirildiği anlaşıldığından, Tekhnelogos Yazılım Müh. Müş. ve Bilişim Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti. hakkında idari para cezası verilmesine gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile

Danıştay yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.